

BIG Macs

ili nepodnošljiva lakoća muziciranja

Goran Maier

Nakon što sam za prošli broj WAM-a preslušao McIntosh MCD201 SACD/CD plejer te svoje vrlo pozitivne utiske podijelio s vama, druženje s McIntosh sustavom se nastavlja i u ovom broju WAM-a. Ovaj puta osvrnut ću se na preostali dio sustava u kojem sam imao prilike uživati. Mozak sustava je činilo cijevno C220 pretpojačalo, a mišići su bili dva MC501 tranzistorska izlazna mono bloka.

C220 pretpjačalo

C220 pretpojačalo je dakako vjerno McIntosh kućnom dizajnu, koji krase crna staklena prednja ploča sa zeleno osvijetljenim Macovim logom, velikim rotacijskim gumbima za podešavanje i plavo osvijetljenim centralnim alfanumeričkim predočnikom. Lijevim parom gumba možemo ugađati visokotonsko i bas područje u rasponu plus/minus 12 dB. Valja napomenuti da, kad se kontrole nalaze u nultom položaju, signal ih automatski zaobilazi iako postoji i zasebna "Tone Bypass" tipka. Gornji gumb desno od displeja služi kao kontrola glasnoće, a donji kao ulazni selektor. Stražnja strana uređaja je ispunjena priključcima: balansirani XLR izlazi; RCA izlazi kao i još dva RCA izlaza kojima se mogu spojiti npr. izlazna pojačala u drugoj prostoriji, a mogu se uključivati/isključivati preko daljinskog upravljača; potom razni "data" ulazi za sistemsko povezivanje unutar McIntosh sustava; zatim dva para balansiranih XLR ulaza i sedam linijskih RCA ulaza plus gramofonski MM ulaz. C220 nije u potpunosti balansirani dizajn tako da su XLR ulazi više zbog praktičnosti uporabe. Pojačivački zadatak povjeren je provjerenim 12AX7A (ECC83) dvostrukim triodama, kako u linijskoj sekciji, tako i u gramofonskoj sekciji. Cijevi su kineskog podrijetla s otisnutim McIntoshovim logoom na sebi. Odlično rješenje je da se cijevi u gramofonskoj sekciji uključuju tek kad se ulazni selektor prebaci na "Phono" kako se ne bi trošile bez potrebe. Razina šuma je gotovo neprimjetna, što je odličan rezultat za cijevni uređaj. C220 je vrlo *user friendly* komponenta, što počinjete uvidati kada koristite više izvora. Za svaki ulaz nivo glasnoće i balans se mogu zasebno ugoditi kako bi sve komponente priključene prilikom promjene selektora zvučale podjednako glasno. Prebacivanja između različitih izvora zvuka su bešumna zahvaljujući tihim elektromagnetskim sklopovima. Glasnoća se na displeju prikazuje brojkama od 1 do 100, a u McIntoshu su se potrudili gledati vrsnosti softverski simulirane krivulje rada analognog potencijometra. Uređaj je dimenzija 45x15x46 cm i teži 10 kg. Kvaliteta izrade je izvršna, što je i za očekivati od ovog proizvođača.

MC501 mono pojačalo snage

Interesantno, ništa ne privlači poglede audiofila ali i onih koji to nisu, kao izlazna pojačala. Čak ni veliki samostojeci zvučnici nemaju tu magiju kao velika izlazna pojačala. A tek veliki mono blokovi! Veličina se ipak čini ključnom riječi. Tako je bilo i s McIntosh MC501 mono izlazima dok su boravili

u slušaonici. Prave zvijeri, teške čak 42 kg, privlače su s pravom pogledu svih posjetitelja, jer isporučuju čak 500 W na 2, 4 ili 8 oma i čak više od 100 ampera izlazne struje. U McIntoshu su vjerojatno htjeli napraviti izlaz koji će se poigravati sa svakim zvučnikom kojeg na njega spojit.

Izgledom MC501 ni malo ne odstupaju od kućnog dizajna. Sjajna, crna staklena prednja ploča, zeleno osvijetljeni McIntosh logo, rotacioni gumbi, lijevi kojim se upravlja funkcijama centralno smještenog plavo osvijetljenog VU-metra i desni kojim se uključuje pojačalo. MC501 ne izgleda kao klasično tranzistorsko pojačalo nego više podsjeća na cijevni izlaz. Naime, iz prednje ploče se nalaze dva masivna transformatora, od kojih jedan brine o napajanju strujom, a drugi je tzv. *Autoformer*. Transformatori su oklopljeni svaki u svojem kućištu. Pojačala sjajno izgledaju pogotovo u polumraku, klinkcima se posebno sviđaju veliki VU-metri. Kome trebaju VU-metri? Oni su svakako dio McIntosh tradicije, a moram priznati da je bilo zabavno pratiti koliko vata trenutno juri prema zvučniku. U McIntoshu su njihov rad elaborirali do savršenstva. O tome se brine poseban krug unutar pojačala koji umnaža napon i struju te se na VU-metrima očitava prava snaga u vatima za razliku od pojačala koja na metrima prikazuju voltaže. Također postoji i sklop koji ubrzava kretanje pokazivača pa kad dosegne maksimum, zadržava se tek toliko da ga tromost ljudskog oka zabilježi. A možete ih jednostavno isključiti lijevim rotacionim gumbom (osvijetljenje ali pokazivač i dalje skakuće) ako vas dekoncentriraju ili uključiti "hold" funkciju koja zaustavlja pokazivač na zadnjoj najvećoj snazi dok ne prođe još veća ili će se polako (6 dB u minuti) vratiti na minimum. VU-metri su graduirani od 5 mW do 500 W, a postoji i pozicija 1000 W i 2000 W. U trenucima raspoloženja za gramoflasno slušanje rijetko su prelazili iznad 50 W, a to je glasnoća koja je meni tjerala suze na oči.

Tehnika

Glavni cilj dizajnerskog tima u McIntoshu je da u bilo kojem stupnju naponskog ili strujnog pojačanja treba postići najveću moguću linearnost uz minimalna izobličenja. U svrhu postizanja tog cilja upotrebljavaju se strogo prabrani i upareni tranzistori koji imaju gotovo konstantantan stupanj pojačanja kroz cijelo područje koje trebaju pokrivati. Uz to, tu je i automatski sistem praćenja biasa koji u potrunosti eliminira pojavu izobličenja. Samo pojačalo radi kao dvostruko balansirani *push-pull* sustav. Svaka polovica pojačala je

balansirana od ulaza do izlaza. Rijetko se susrećemo s tim da se svaka faza signala obrađuje balansirano. Tako se u stvari četiri izlazna signala iz dva balansirana kruga sastaju u transformatorskom međusklopu na putu prema zvučnicima. Upravo je taj transformator, tj. patentirani *Auto-former* najezgotičniji dio pojačala s obzirom da se radi o tranzistoriskom dizajnu. Njegova uloga je da izlaznim tranzistorima osigura optimalno opterećenje sa strane zvučnika kako bi uvijek radili unutar apsolutno sigurnih granica. Gubitka u kvaliteti zvuka nema jer je frekventni odziv autoformera veći od frekventnog odziva pojačala i širi se izvan granica čujnosti. Tehnoloških poslastica ima još... Power Guard i Sentry Monitor sustav štiti zvučnike od *clippinga* i tranzistore od preopterećenja. Sustav stalno prati i komparira ulazne i izlazne krivulje audiosignala. U normalnoj situaciji medu njima nema razlike. Kada sustav registrira razliku veću od 0,3%, aktivira se sustav koji pali LE diodu na prednjoj ploči pojačala i uključuje attenuator na ulazu u pojačalo. Umanjujući pojačanje pojačalo se vraća u stabilno stanje. Sustav se znači aktivira kad se od pojačala zahtijeva da isporuču više snage od one za koju je konstruirano, što je u slučaju MC501 prilično teško zamisliti. Koliko god glasno slušao, pojačalo se jedva zagrijalo, a prije bih ostao bez sluha nego da ga natjeram na *clipping*.

Zvuk

Prvo što upada u uho slušajući cijeli Mac sistem je vrlo opuštena i ujednačena prezentacija. Odmah valja napomenuti da je zvuk opušten i ugodan, a nikako ne "šlampav". Macovi zvučne kutije kontroliraju čeličnom šakom na koju je navučena svilena rukavica. Sistem jednako dobro zvuči pri reprodukciji nježnih ženskih vokala, kao i pri reprodukciji kompleksnih dionica. Ne, MC501 izlazi nikako nisu zvijeri nabijene vatima koje na svoje dolaze samo u orkestralnim klimaksima. Pa kome onda uopće treba 500 W izlazne snage? Istina, i ja sam se to zapitao promatrajući velike plave VU metre kako živahno poskakujući jedva tek ponekad dodiruju oznaku 5 W. Kad bi se približili 50 W, osjećao bi se već kao prometnik na aerodromu koji navodi *jumbo jet* na parking. Cijela mudrost ustroja MC501 izlaza se skriva u onom ključnom prvom vatu kojem preostalih 499 "čuva leda". I još kao su spremni trenutno poduprijeti i priteći u pomoć kada to signal-glazba traži. Taj vat broj 1

je krucijalan u radu svakog pojačala i on će gotovo u potpunosti obilježiti njegov zvučni potpis. Zdrava analogija bi se mogla pronaći gdje drugdje nego u svijetu automobila. Čemu automobil sa 150 konja kada je potpuno dovoljno 50? Tu će se svi složiti da višak konja pod "haubom" u pravom trenutku spašavaju glavu. Višak vata u našem slučaju neće baš tako drastično utjecati na naše živote, ali kad zatreba navući će nam osmeh na lice. Jedan od tih momenata doživio sam slušajući "1812" P. I. Čajkovskog s Cincinnati Popsima i Ericom Kunzelom (Telarc CD-80545). Na omotu diska je crvenim slovima otnisuto upozorenje da se na snimci nalazi punjjava pravih topova i da se ne pretjeruje s glasnoćom, bar ne pri prvom slušanju. Kad je top opalio prvi puta gotovo sam ispao iz fotelje, a izlazi nisu prolili ni kap znoja. Sistem

Reprodukcija finih detalja i mikrodinamika su izvrsne usprkos činjenici da izlazi obilato koriste negativnu povratnu vezu. Čini se da McIntoshev dizajnerski tim ima neko tajno oružje kako koristiti negativni *feedback*, a da zvuk ne otupi i izgubi na dinamici i otvorenosti.

posjeduje ogromnu rezervu snage koju je uobičajeno u glazbu spreman trenutno uputiti u zvučnike.

Bas područje je sjajno kontrolirano, čvrsto no i ponešto drugačije od ostalih superpojačala. Mac sistem je privlačio odličnom preciznošću hvatanja tranzijenata bas instrumenta koji nisu kasnili za srednjotonskim i visokotonskim područjem. Najlakše bi bas područje bilo opisati živim, dišućim, za razliku od suhoparnog ispušpavanja nota. Mac sustav je sposoban proizvesti stvarno prostranu zvučnu sliku. Zvučna slika nije umjetno napuhana, već daje osjećaj ispravnosti i uvjerljivosti kao da upravo prisustvujete izvedbi. Ovakvo ocrtavanje zvučne slike, koja je ipak nešto malo veće širine i visine nego dubine, solidnu podlogu ima u već spomenutoj preciznoj i živoj reprodukciji nižih frekvencija. Time se dobiva osjećaj zaokružene akustike u prostoru u kojem ispred nas plutaju

izvođači i omogućuju nam da čujemo "iza" nota. Živost iz bas područja se prenosi i dalje uspinjući se po frekvencijskoj ljestvici. Bas linije na albumu Johna Campbella "Howlin' Mercy" (Elektra 7559-61440) su solidne kao stijena ali zadržavaju živu teksturu i oblik tako da iako razaznajemo kretanje prstiju po žicama. Već dugo nisam toliko uživao u nekom novom albumu kao slušajući "West" Lucinde Williams (Lost Highway 0602517235632). Izvrsna produkcija i odlična iako lagano komprimirana snimka sjajne *blues* kantautorice je kroz Mac sistem dobila novu dimenziju. Teške bas linije su, uz što funkcioniraju kao dio cjeline, zadržale i svoj odvojeni unutarnji život. Ta živost se protezala i u srednjotonsko područje kroz izuzetnu reprodukciju ženskog vokala. Hrapav glas Lucinde Williams ispunjavao je slušaonicu poduprt ritam sekcijom, a sve začinjeno svilenkastim, niti u jednom trenutku ostrim visokim tonovima. Povratnički album Kurta Ellinga "Night Moves" (Concord CD-30138-2) je zvučao sjajno potvrđujući njegovu poziciju kao jednog od vodećih muških *jazz* vokalista, a Mac sustavu sam upisao bodove za reprodukciju muškog vokala. Izdašan seksi vokal Jane Monheit na albumu "Surrender" (Concord CCD-30300) je bio prozračan, topao i krajnje melodiozan. Posebno veseli što ta melodioznost nije postignuta na uštrb dinamike ili isčitavanja detalja.

Reprodukcija finih detalja i mikrodinamika su izvrsne usprkos činjenici da izlazi obilato koriste negativnu povratnu vezu. Čini se da McIntoshev dizajnerski tim ima neko tajno oružje kako koristiti negativni *feedback*, a da zvuk ne otupi i izgubi na dinamici i otvorenosti. Slušajući "Mesiju" G. F. Händela (Linn CKD285) prenesen sam u prostor gdje je snimka načinjena, prepuna detalja i voluminozne akustike. Akustični instrumenti zvuče oblo, cjelovito, upravo kao vibrirajuća drvena kutija na kojoj su nategnute žice. Slušajući album Paco Ibaneza "Soto" (A flor de tiempo 981 240-9) gitare su bile toliko žive da sam se osjećao kao da s njim sjedim za stolom u gostionici gdje sa svojim prijateljima uživa u pjesmi i crnom vinu. Bolera su bila prepuna emocija, i to je još jedna od jakih točaka Mac sustava. Prenosenje emocija bilo je u maniri najboljih cijevnih sustava, čemu svakako pridonosi odlično C220 pretpojačalo s parom ECC83 u linijskoj sekciji. Macov sustav MCD201/C220/2xMC501 zvuči odlično upareno. Kada sam C220 pretpojačalo spojio s drugim izlazima, rezultat je bio jednako dobar. C220 je izvrsno pretpojačalo koje će se u svojem cjenovnom razredu oduprijeti svakoj konkurenciji. Uz to je prepuno raznih funkcija tako da čini odlično i

univerzalno srce sistema. MC501 mono blokovi su priča za sebe i mislim da i pored dvostruko skupljih izlaza imaju svoju šansu. I za kraj, reprodukcija velikih orkestralnih dijela je bila upravo spektakularna. Širina i visina zvučne slike su se prostirala daleko izvan zvučnika uvlačeći nas u sebe. Klimaksi su reproducirani bez gubitka postojećih zvučnih slike, pojačala su bez imalo problema dostavljala potrebnu količinu struje. Redali su se Rahmanjinov, Prokofijev, Dvoržak, a reprodukcija je bila takva da je tjerala da se poslušja cijela izvedba. Ovaj sustav me jednostavno tjerao da si oslobodim što više vremena kako bih uživao u glazbi. Baš kada sam mislio ovaj test privedi kraju pod ruku mi je došao disk iz Naxos World serije, Yim Hok-Man "Poems of Thunder" (76002-2), skupine vrhunskih kineskih perkusionista. Kodo bubnjevi i razne druge udaraljke izranjale su munjevito iz tamne pozadine zvučne slike. Reprodukcija bubnja je bila nevjerojatno stvarna, što ako ste ikada udarili po bubnju, makar i dječjem, nije bilo teško prepoznati.

Kraj

Cijeli Mac sustav trenutno i bez imalo problema prodire u esenciju izvedbe, bila ona klasična, *blues*, *jazz* ili *rock*. Prezentacija glazbe je u potpunosti uravnotežena, s naglaskom na opuštenoj muzikalnosti. Sustav plijeni bešavnom kontinuitetom, kako kroz izvedbu, tako i u našoj uključenosti u tijek reprodukcije. Ukoliko izvedba traži malo, delikatno, nježno tu je, veliko, snažno, dramatično, dinamično, nema problema.

Prateći recenzije u svjetskom audiotisku, naravno kad za to nadem vremena, McIntosh prati neki čudan glas da ga kupuju bogate neznalice koje nemaju pojma o glazbi. Činjenica je da McIntosh svoju kvalitetu zvuka, izrade i karizmu debelo naplaćuje, ali budimo fer, čini to kao i sve druge *high end* audiokompanije. S druge strane Mac sustav koji sam testirao u posljednja dva broja WAM-a je među trima najboljima koja sam čuo bez obzira na cijenu, a kroz skoro tri desetljeća dosta sam ih poslušao. Netko voli automobile, netko satove, netko skuplja umjetnine, više-manje svi smo u stanju "neracionalno" potrošiti neku svotu novca na stvari koje nas vesele, a u slučaju glazbe i oplemenjuju. Želite li ultimativnu preporuku, Mac sistem je postao moj referentni sistem i siguran sam da će to biti još dugo godina.